

Waerachtige beschrijvinge ende verhael der aenflaggen
ende reysen/ vande machtighe Bloote vande Hooghe
Moghende Heeren Staten der

Vereenighde Nederlanden/

teghens de Coninckrijcken van Spaengien/ ende
de Eplanden van Canarien/ gedaen dooz het
beleydt van den Admirael/

PIETER VANDER DOES.

Inden jaere 1599.

1599.

De Edele ende Hoo-
ge Moghende Hee-
ren Staten der Ver-
eenichde Nederlan-
den/ hebbē in het be-
ginfel des jaers 1599
een ghemeene ende
Capitale gewillighe
leeninghe ofte schat-
tinghe de rijkste ha-
rer Landt-saten op-

ghelept/ aff-eysschende de selve den twee hon-
dersten penningh harer goederen: welke
schattinge met groote gewillicheyt van allen
is ghegeven ende opgebzacht.

Dooz dese middelen was besloten/beneben
andere gebzupcken / oock eenen gheweldigen
Scheepstocht tegen de Landen des Coninck
van Spaignen aen te rechten / gelijc het selve
van d'Engelsche met groot gheluck menich-
mael gheschiet was.

Coerastin-
ghe van een
Bloot tegh
Spaengien.

Daer toe zyn in t'selbe vooz-jaer in ver-
scheiden Havenen en Coop-steden van Hol-
landt ende Zeelandt vele schepen ter oorloghe
toeghereedt / ende alomme inde vereenichde
Nederlanden veel Bootst-bolck/ ende Solda-
ten in dienst aenghenomen.

Dese schepen wierden sommige gedubbelt/
ende op verre reysen toeghemaeckt/ sommige
alleen om op de ghemeyne vaer-wateren te
blijhen.

De ghedubbelde soudē den voozneemsten
aenflach op de West-Indische Landen int
werck te stellen. Die andere alleen de selve tot
de Canarische Eplanden gheleypden/ en de an-
dere aenflaggen onderwegen gelijckelijc hel-
pen uptvoeren. Dese schepen waren al t'same
seer sterk/ schoon getimmert ende wel beseylt.
Het voozneemste onder allen werdt om sijne
grootte/ en de plaetse der timmeringē/ t'groot
schip van Amsterdam genoemt. Groot zijnde
omtrent 500 last/ heerlijck gheboudt ende ter
oorloghe gheweldichlick opgherust.

Pieter van
der Does
Admirael
vande Blo-
te.

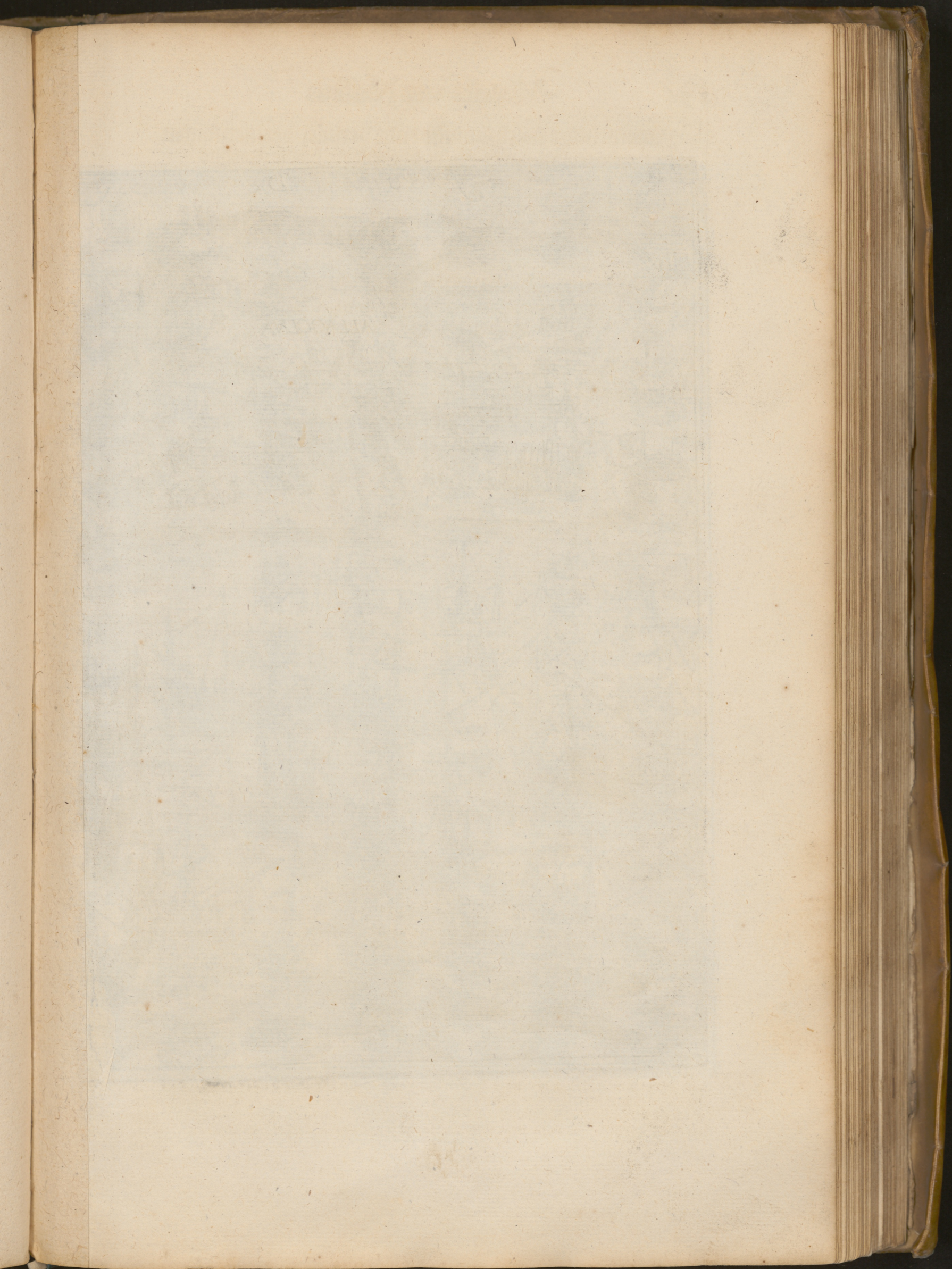
Het opperste Bevel en Admiraelchap ober
dese Bloote wert gegeven den Heer Pieter van
der Does, eenige jaeren geweest zijnde Oijck-
Graeff en Bailliu van Rijnlandt/ en Schout
der stadt Leyden / en wijs ende cloeckmoe-

dich Heere/wel erbaren der Krijch-saecten/
te Water ende te Lande: gelijck het selve in-
sonderheyt int Jaer 1588 int bevechten der
Spaeschē Blote claerlijck gebleke is/ en al-
dermeest in desen tegewoortigē scheepstocht.
Alle Capiteynen en alle andere bevelhebbe-
ren op de selve schepen: jaē alle het Bootst-
bolck en de Krijch-liede int gemeyn warē alle
cloecke en wel geoeffende mannen/ en ter oor-
loghe onbertsaccht. Dese schepen dan also toe-
gerust/zijn den 24 en 25 Mey upt verscheyde
Havenen t'seyl gegaen/en den 25 des avonts
vooz Blissingē by een gecomen/makende t'sa-
men een Blote van 72 schepen/alle gheweldich-
lick gemonteert/en met gheschut/amonitie/en
andere nootsakelicheit upter maten wel ver-
sien. Onder dese was den Admirael het schip
Orange ghenoemt. Den Vice-Admirael / het
groot schip van Amsterdam: maer tselve we-
sende noch niet gantschelijck opgemaect/bleef
noch eenige dagen in Tessel ligghe/en is den
30 Mey de Blote nae geseylt/ende naderhant
aen de Spaensche Kusten vooz de Zee-stadt
Corouania de selve by ghecomen.

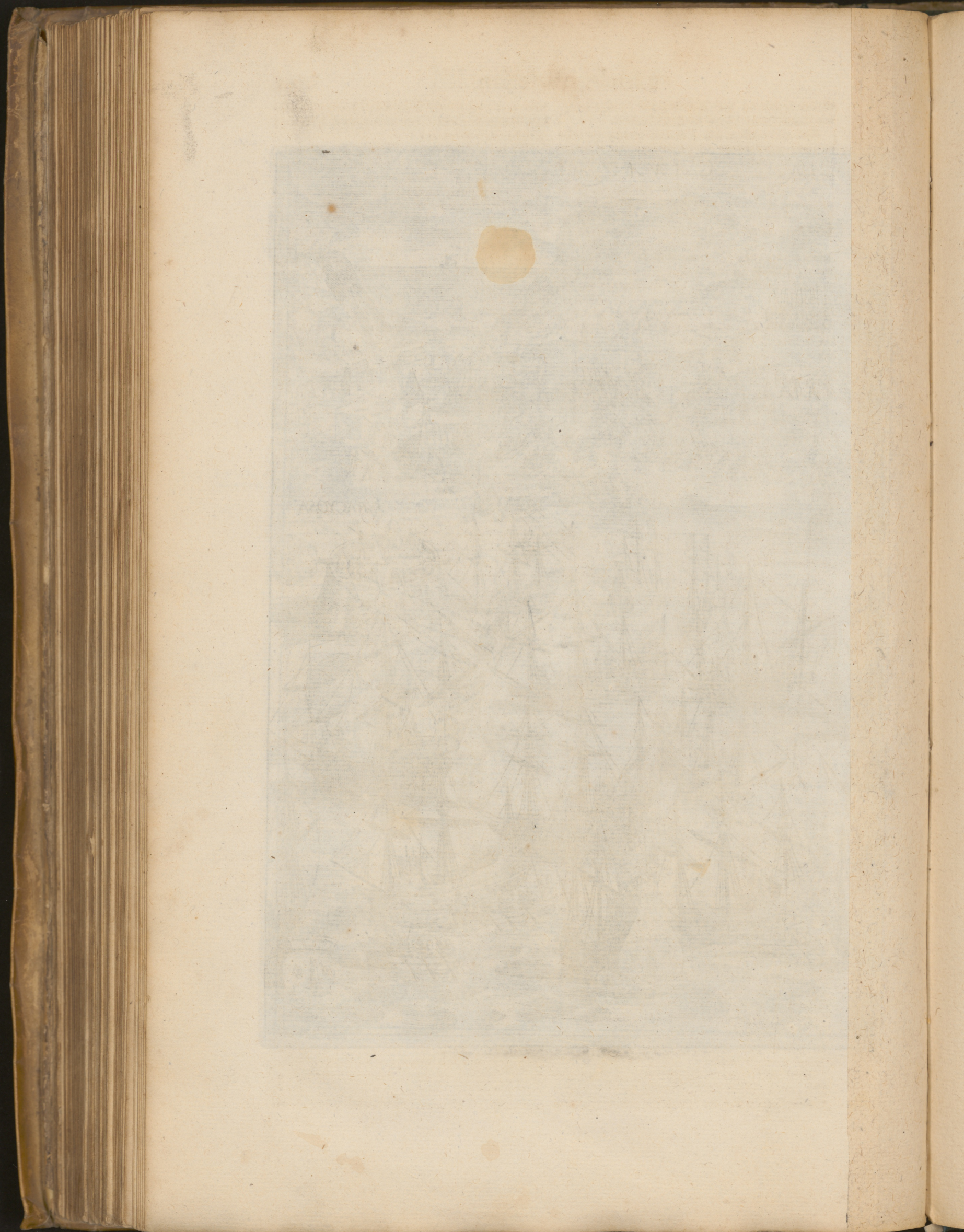
Den 26 ende 27 Mey heeft de Bloote vooz
Blissingen stil gelegen/ om in alles goede oor-
dne vanden Admirael te ontfanghen/ en dē 28
hare anckers gelicht ende met een voozdelic-
ken windt upt de Wielinge t'seyl gegaen met
schoon weder/nemende hare loop West Zuyt
West. De heele Bloote was ghedeylt in drie
hoopen: dē eersten onder den Heer Admirael
van der Does, voerende de Orange vlagge.
De tweeden onder Ian Gerbrantsz. voerende
de witte vlagge. Den derden onder Cor-
nelis Geleynsz. van Blissingen voerende de
blauwe vlagge/ als onder Admiraelen.

In dese oorden is de Bloote vooz geseylt/
ende den 29 int gesichte van Calis gecomen/
alwaer de voozste schepen op de ipe gelegen
hebben ende de achterste inghewacht. Den
Heer Admirael heeft alhier alle de Capiteyn-
ne tweemaal aen sijn voozt ontbodē/ eerst om
Krijchs-raedt te houdē/ na welken terfont
twee jachten upt de Blote zyn uptgesonden/
en ten tweedemaal om de selve van de vooz-
genomen aenflaggen ende andere behoortlic-
ke saken t'onbertrechten/ gevende elck een be-
slooten

De Bloot
gaet van
Blissingen
t'seyl.

loten bries/ na welken sy haer in alle booz-
vallende swaricheyt voegen souden.

Dit ontbieden der Capiteynen op de Ad-
mirael gheschiede met een scheute vanden
selven te schieten/ ende 2. Prince vlagghen
achter upt te werpen.

Des avonts is de Plote wederom t'sepl
gegaen/ en boven den hoek van Zwartenes
haer ancker laten vallen/ om den Vice-Admi-
rael van Amsterdam aldaer te wachten.

Maer en heeft hem den heelen nacht niet
vernomen ende is s'morgens/ den 30 Mey/
boozt gesepl met eenē boozt-ooste wint/ set-
tende haren loop w. n. w. en is s'middachs
ontrent Beverfier gecome/ met schoone koelte
upten Oost-Boozd-Oosten/ die teghen den
nacht wederom gestilt is. Op den avont heb-
bē de vee rdighste schepen hare seplen gemin-
dert ende d'achterste in gewacht.

Den laetsten Mey metten dageraet hebbe
sy gesie het Eplant Wicht, septende West he-
nē met eenen Oosten wint. Op den middach
werde het heel mistich/ daerom de Plote ge-
lant genakē doozte/ dan heeft hare seplen ge-
mindert/ ende is so t'zee waerts in gelooopen.

De eerste Junij des morgens Gaultseert ge-
sien/ settende haren loop na Pleymouth, daer
sy de Sonne 3. o. sijnde is voozgecomen/ leg-
gende aldaer op de lye/ ende verwachtende
de twee upt ghesonden jachten/ welke ter-
stont nae den Admirael toe zyn ghecomen:
waer op wederom Krijghsraet gehouden is/
nae welckē de Plote met volle seplen is t'sepl
gegaen/ loopende 3. 3. w. henen/ dan tegen
den avont ist wedrom seer mistich gewordē/
ende s'nachts heel stille.

Den 9 mette dageraet was de heele Blo-
te dicht ontrēt Spaengien, aen de Zee rusten
van Galicien, ontrēt Vivero, de wint upt den
Westen/ septende n. w. ten Boozden ende n.
n. w. Op den avont teghen over Capo Or-
tegal gecomen/ leggende 11 duptsche mijlen
van de stadt Corounia. Tegen den nacht is
den wint gelopen n. w. ten Boozden/ ghe-
comen op 44. gr. en 24 mi. hebbende t'boozs.
hoof van haer ontrent 5 mijlen 3. w. ten
zupden.

Den 10 Junij met een Zupd-Oosten wint
gesepl w. 3. w. langs het lant henen na de
stadt Corounia, welke sy tegen den middach
int gesichte cregen/ makende alle gereetschap
om terstont geweldichlick daer op aē te val-
len. Corounia is eene der Zee-stede van Gali-
tien, gelegen op 43 gr. en 12 mi. by Boozden
de Middell-linie/ tegen over Engeland ende
Plant/ 115 duptsche mijlen van Pleymouth,
staende op een driehoekich hoof/ aen eē die-
pen ende geweldigen inham: gevende niet
alleen de selve/ maer ooc Ferol, Ponta de Mas,
Pitance en Fontune, de schoonste en bequaem-
ste havenen van heel Chyristenheyt. Om dese
welgeleghentheyt deser havenen/ heeft den
Spaenschen Coningh de selve onlangs seer
ghesterckt/ en met Casteelen atomme wel be-
set: oock werden alhier in sonderheyt te Fe-
rol ende Corounia, sijne Ploten op Engeland
Vylant en de vereenichde Nederlanden/ so
op andere tijden/ soo oock dit geheele tegen-
woordige jaer (als dese Bloot daer gekome
was) toegherustet.

Om dese toe-reedinghe der Spaenscher
Plote eenichsins te beletten en de schepē des
Conincks ende sijne middelen aldaer te roo-

den ende verderben/ was den Admirael van-
der Does de stadt Corounia met sijne Plote
belastet aen te vallen.

Daer toe zyn den 11 Junij/ den wint n.
o. ten Oosten/ de voozgemelde 6 schepen we-
derom boozt upt ghelooopen nae Carounia, om
aldaer de gheleghentheyt der saken te verne-
men/ seplende 3. 3. w. henen tot Capo Prior,
alwaer sy het recht Zupden op de stadt ge-
set hebben. Die van Ferol dese schepen ghe-
waer werdende/ hebben twee sloupe upt ge-
sonden/ om te vernemen wat het booz schepē
waren/ om dat sy daeghs te voozende Plote
in Zee gesien hadde. Dese schepen hebbent aē
de Wint geleyt/ om de slouppen in alle stil-
heyt te verwachtē. Maer de selve quaet ver-
moedende/ hebben niet willen naerder comē.
Dan de onse riepen haer toe/ datse van Ha-
burch quamen/ geladen met geslagen want/
ende andere Coopmanschappen. Begheeren-
de ende verfoeckende eenen Loots-man om
haer in de Corounia te vzenge.

Hier dooz hebben de onse d'eene slouppe
aen boozt/ ende eenen Spaengiaert over ge-
cregen. D'andere die noch inde slouppe wa-
ren/ deden haer best om inder haest wech te
comen. Den gebangen Spaengiaert/ was
eene van des Conincks dienaers/ ende was
den selven dagh upt Corounia gecomen. Dese
gelebert zijnde in handen vanden Admirael/
vertelde dat omtrent 4000 mannen te voete/
met noch eenige Ruyteren/ 36 wagens met
gemunte penninghen/ ende 300 pijpen wijns
te Corounia, tot behoef ende toereedinge van
de toecomende Spaensche Plote ghecomen
waren.

Na den middagh is de gantsche Bloote
boozt de stadt Corounia gecomen/ alwaer sy
den Vice-Admirael van Amsterdam gevou-
den hebben.

Corounia ende haer Casteelen waren bo-
ven het voozgemelde nieu in gecomen volck
oock met vele Krijghs-volcks en stercke gar-
nisonen wel beset/ oock met geschut/ amo-
nitie/ ende ander behoefstichede wel versien/
zijnde al over lange vande Spaensch gesin-
den upt Franckrijck ende upt de vereenichde
Nederlanden/ selve van dese onse Plote ver-
witticht ende gewaerschout.

Den Admirael vander Does heeft terstont
int eerste aencomen hem met alle sijne sche-
pen gelijkelijck dicht onder de stadt begeben
latende hare anckers vallen op 13/ 12/ ende
10/ bademen.

Daerentegen die van de Stadt ende Ca-
steelen schoten seer geweldichlick met groff
geschut/ soo datter upt de selve in cozter tijt
meer dan 200 schooten van Canons geschotē
waren. Dicht onder de stadt lagen 12 groote
Galioenen/ met noch sommighe Fransche
schepen/ die ooc haer groff geschut somtijts
op de onse af schoten. Dooz alle dit gewel-
dich schieten/ en is nochtans onse Bloote
gantsch niet beschadicht/ dan alleen een schip
wat geraecht/ niet tegenstaende de selve het
seer dicht onder de Stadt gelijkelijck ghe-
set hadde.

Den Heer Admirael siende soodanighen
tegenweer/ heeft alle Capiteynen ende Be-
velhebberen aen sijn boozt ontboden/ om te
samen te beraedtslagen dooz wat middel mē
den vyant best aengrijpen mochte. Maer
aengesien Corounia, alsoo beset was en wel
versien

Die vande
Plote aen
getast were

Tegenweer
van die vande
Corounia
te hen de
Plote.

Beschij-
vinge van
de Stadt
Corounia.

versien/ware het niet geraden de heele vlo-
te ende t'geluck van alle haer aenslagen om
eene stadt in het uytterste gevaer te stellen.

Daeromme is de Vloce wederom wegh
gescheyden/ sonder de Stadt aen te vallen/
werdende om de groote stilte van hare stou-
pen uyt geroept/ ende verwachtende alle de
scheuten uyt de stadt en haer Casteelen: doch
sonder eenige schade.

Men sach op
S. Lucas
voort ghes
nomen.

Tegen den abont begonde het op te koes-
len/ ende de Vloce is wederom t'sepl gegaen/
loopende S. Z. W. henen naer Capo Vincet
om S. Lucas inder haest te overhellen ende
overrompelen.

S. Lucas is een stadt in Andalufien, aē de
zuydelicke Zeeuften van Spaengien op den
mont van de Ribierte van Seviliē, geleghen
op 36 graden ende 40 minuten.

Maer den Admirael vander Does zijnde
nu verre met de hele Vloce/beneden de stadt
S. Lucas ende hare hoochde lang voort by ge-
sepl/ heeft den voort verhaelden aenval op de
selve om t'berloope des tijts ende den goe-
den wint op de Canarische Eplanden/ oock
om grooter aenslagen ende andere oorsaken
meer naegelaten/makende alle ghereetschap
om de Canarische Eplanden geweldichlick
aen te vallen. De Canarische Eplanden sijn
t'samē seven/ Gran-Canaria, Palma, Tenerife,
Forteventura, Fero, Gomera, en Lancerotta,
leggende niet verre vanden anderen/tusschen
den 27 ende 30 graet by Noordē de Mid-
dellinie/ hebbende al t'samen den naem Ca-
narische van het voornaemste ende vrucht-
baerste der seven/ voortijde Canaria nu Gran-
Canaria genoemt.

Dese Eplanden sijn eertijts van de oude
Schijbers geheeten Fortunata, dat is: De
geluckige/ om haer groote overbloedicheyt
aller behoefstigher saken ende wonderlijcke
vruchtbaerheyt der aertrijcks. Voortijden-
gende alle nootsaekelicheit/ tot de onder-
houdinghe des menschelijken lebens van
noden wesende. Ende voortwaer dese Eplan-
den/doch insonderheyt Gran-Canaria, Palma,
ende Tenerife, sijn wel geluckich/ voortijden-
gende seer overbloedichlick niet alle nootsa-
helicke dingē: maer oock Supcker/ Wijn/
Olie ende diergelijcke/ met welke sy geheel
Europa, ende veel ander Lantschappen ge-
duerich verbullen.

Bescheff-
dinge vā de
Canarische
Eplanden.

Dese Canarische Eplandē hebben al ober-
bele jaeren ghesaen onder het ghebiedt der
Spaengiaerdē/ en werdē noch hedendaechs
van de selve bewoont: en niet van hare oude
inwoonderen/die nu ter tijt gantschlick sijn
uytgeroeyt. Maer vā wie en hoe de selve al-
der eerst sijn overheert gewozden/ ende dooz
wat middel aen de Spaensche Croone ge-
comen/ is gantsch onseker. Dit alle is bup-
tē twijfel/ dat Forteventura, Fero, Lancerotta
ende Gomera, aldereerst sijn ingenomen/ en
Gran-Canaria, Palma ende Tenerife noch lan-
gen tijt heydens ende naer haer eygen recht
gebleven ende geregeert sijn.

De groote cloeckmoedicheyt ende wreet-
heyt der inwoonderen van dese drie Eplan-
den/ hare onbequame havenē/sozgelicke Zee-
rusten/ en groote menichte der hooger Ber-
ghen/ heeft de selve seer langh tegen de Chri-
stenen hare vbandē beschermt ende bewaert/
die seer dickwils met groote schade ende ber-
lies sijn af gedzeven.

Op dese Canarische Eplanden heeft de
Vloce haren loop genomen/ om volghende
het beslupt vande Ho. Mo. Heeren Staten
Gran-Canaria ende Gomera met ghewelt te
overrompelen ende in te nemen.

Den Heer Admirael heeft alle Capiteyn-
nen/ Stuyt-luyden/ en ander Bevelhebber-
en by hem ontboden ende de gelegentheyt
der Canarischer Eplanden neerstelick onder-
socht. Heeft oock alle het Boots-volck onder
nieuwē Capiteynnen uytgedeyt/ 130 onder
elck Vaendel/ ende in alle behoofstighen saken
goede oorden inghestelt/ onderrechtende alle
Bevel-hebberen hoe sy haer te lande dzagen
souden.

Wander
Does stelde
de Vloce en
het volck in
oorden.

Ende aengesien de Vloce dagelijck na-
derde de Middellinie/ comende in de alder-
heetste deelen des Werelts/ in welcken het
veel eten ende dzincken is als een schadelicke
peste/ oorsake van veel siekten/ dooden ende
wechnemende vele menschen/ soo heeft oock
den Heer Admirael het eten en dzincken wij-
selick gematicht/ stellende alle ses Mannen
op vijf ponden broots des daeghs/ met de
behoofstighen toespise ende dzanck/ belastende
het selve een pegelick scherpelic te onderhou-
den. Den Admirael heeft alle Landt en Zee
Capiteynnen aen sijn voort ontboden/ raedt-
staende met de selve in wat sacht-oorden men
den vbandt ende stadt soude aenballen.

Den 24 Junij was den wint noch n. n. o.
en gesepl 3. 3. w. henen/hebben op de abont
gesien het Canarische Epland Lancerotta,
ende den loop daer na toegeset/seplende Oost-
ten Zuyden henen.

Wander
Does comt
inde Cana-
rische Ep-
landen.

Den 25 Junij sijn wy des morgens gecom-
men dicht onder Lancerotta en Forteventura,
int gesicht gecregen/ ende nae den middagh
voort by gesepl/ loopende 3. w. henen langh
hare Westelicke rusten/ ende op den abont
Gran-Canaria gesien/ waer op terstont alle
seplen sijn ingenomen/ ende de schepen op de
ijse gelept/ tot dat het tweede quartier ober-
strecken was/ als doen wederom t'sepl gegaen/
ende West aen nae Gran-Canaria toegeloope.
Gran-Canaria is gelegen op den 28 gr. be-
neden de Middellinie/ 155 Duytsche mijlen/
Zuydt-West ten Zuyden van Capo Vincent,
in Portugael/groot zijnde in hare ommegag
200 ende 60 duytsent treden/ makende te sa-
men 26 Duytsche mijlen.

Dit Eplandt heeft aen sijne Oostelijcke
rusten een rebelike stadt/ Allagona genoemt/
bestaende meer dan uyt 400 huysen. Dese is
als een hoofstade aller Canarischer Eplan-
den/ ende het Hoff harer Geesteliker en We-
reltlicher Rechteren/ int welke hen onthoudē
den Spaenschen Inquisiteur ende den Stad-
houder des Conincks over deselve.

Allagona
de hoof-
stade van
Canaria.

Allagona is van beyde zijden aen den wa-
tercant met een cleyn Casteel/ en ten Noordt/
Noordt-Westen/ aen de sijde des havens met
eenen muer gesterckt/ wesende aen d'andere
zijden dooz de ondiepten der Zee en hoogde
der Bergen genoegsaem bewaert.

Dese Stadt wert doozloopen van een cleyn
Water-becken/ het welck van de naes-
te Bergen dooz de selve in de Zee afvloeyt/
wesende gantschelicken ondiep/ ende voort
aencomende schepen onbequaem. De haven
van groot Canaria is gelegen omtrent 400
treden ten Noordt/ Noordt-Westē vande stad
Allagona, van middelbare wijde ende diepte/
tot

tot welker bebjdinge van de Spaenschen Coninck een tamelijck Casteel/ Graciosa genoemd / is opgerecht.

Alle dese stercken van groot Canaria waren te samen met groote Garnisoenen/ oberbloedige ammonitie/ ende andere behoefstigheden wel versien.

Den 26 Junij is de Blote met eenē Hoozt Costen wint de Haven van groot Canaria ingeseylt/ ende gelijckelick onder het Casteel Graciosa geanchert.

Hier op is den Spaenschen Stadthouder met seiven Daendelen Spaengiaerden op den water-kant ghecomen/ ende de Haven alomme wel beset/ plantende oock vrie metalen stuckens achter by eenige wel gelegene Heubelen/ om sijnen vpyandt van het Landt af te houden.

Het Casteel Graciosa heeft in d'eerste aencomen van de Blote/ seer dapperlijck in de selve begonnen te schieten/ dan den Admirael ende Vice-Admirael/ met de Schepen die het swaerste geschut op hadden/ hebbent seer dicht onder t'selbe gheset/ ende een wyle tijts geweldichlick tegen geschoten.

Onder het Casteel lagen op de reede twee Spaensche Schepen/ welcker eene dooz het geweldich schieten in den grondt geraecht is/ ende een Barck/ welke t'samen met het ander schip in de Blote gebzacht is.

Dooz dit teghen-schieten is het Casteel Graciosa seer gewacht en den moet ontbalen/ beginnende upt vzeefe haer schietete matigen/ al hoe wel sy oock sommighe schepen met haer geschut wel getrest hadden/ ende eenige Bootf-gesellen omgebzacht.

Daerom is terstont den Heer Admirael met alle de sloepen vol volcks nae Landt toeghebaeren/ ende de Schepen die het Casteel niet beschieten en mochten/ hebben haer geschut nae het Strandt toegestelt om den vpyant daer af te drijven.

Dese sloepen zijn ghelijckelijck naer het Landt toe gheroep/ al waer sy een tijdt langh teghen den vpyant Schurgevaert ghehouden hebben.

Van den Heer Admirael bemerkende dat den vpyant noch onbeweeghlyck was/ ende dat hy met zijne sloepen niet te Lande komen mocht / om de groote ondiepten/ soo is hy met alle sijn volck upt de sloepen tot sijn middel toe in Zee geyprongen/ ende onvertzaechdelijck op den vpyant aen ghetrocken.

Hier dooz is het Spaensch Crjchsvolck nae een weynich ghebechts van het strandt geweldichlick afgedreven / vluchtende nae Allagona, met des Conincks Stadt-houder/ die sijn been verlorzen hadde/ ende meer andere gequetsten/ achterlatende omtrent de ses en dertich dooden.

Van de zijde der Ho. Mo. Heeren Staten is den Heer Admirael int eerste aencomen op het Landt met een pycke sijn been ende andere plaetsen wat ghewondt / ende soude in groot gevaer gecomen hebbē/ dan wert van eene sijnder Soldaten ontfet/ van welke den Spaengiaert/ die seer stoutelijck op hem aenviel/ wert omgebzacht.

Den Lieutenant Generael werdt in sijn kele geschoten/ ende eene der Capiteynen int hooft: behalven dese noch 20 Soldaten/ soo gedoodt als gequetst.

Den Heer Admirael hebbende nu de waeterkant ingenomen: heeft alle de sloepen nae de schepē weder gesonden/ en meer volcx aenlant doen setten/ tot de volle 24 Daendelen/ dese zijn in seiven hoopen verdeylt/ ende een weynich voozt ghetrocken 21 dick in slach worden. Die van't Casteel Graciosa, hebben haer gantsch stil gehouden/ ende niet eenen scheut geschoten/ na dat de onse het strandt hadden inghenomen/ doende alle teekenen van opgebvingen/ twelck den Heer Admirael verstaende is terstont met eenige Capiteynē en Soldaten derwaerts getrocken/ in wiens handen het Casteel sonder eenige bespreckingen op genade en ongenade wert overgeve. Int Casteel waren omtrent 138 Mannen/ vele doozt gheweldich schieten gedoot/ vele wegh gheblucht: oock neghen metalen stucken/ ende ses ysere stucken/ ende allerhande ammonitie na behoopen.

Dese 138 mannen zijn in het ghenomen schip gebangen gelept/ vptgenomen 3 Oversten/ welke den Heer Admirael by hem ghehouden heeft/ om de selve van alle ghelegentheyt der saken neerstelick te ondersoecken.

Also is Graciosa het sterckste ende machtigste Casteel/ niet alleen van groot Canaria: maer oock aller Canarischer Eylanden lichtelick ingenomen/ in het welke terstont 80 Soldaten zijn op ghetrocken/ die des Spaenschen Coninghs Daendel van t'selve hebben asgenomen/ ende een Princen vlagge laten opwaepen.

Ten selven tijde werden by den Heer Admirael twee Hoozen ghebzacht/ die upt de geberchten gehaelt waren: maer aengesien sy daer hadden liggen slaepen/ en heestmen niet besonders van haer connen vernemen.

In den nacht zijn de 24 Daendelen een groot stuck nae Allagona toeghetrocken/ alwaer sy in vier hoopen verdeylt zijn. Den eersten heeft hem dicht onder die Stadt begeven. Den tweeden onder de naeste geberchten. Den derden op den watercant. Den vierden hadde den hindertocht.

Dese vier hoopen hebben den gheheelen nacht in slaghoorden gestaen/ ende zijn den 27 Junij in den dageraet ghelijckelick voozt Allagona gecomen.

Maer die bande Stadt hebben alle tegen weer aengerecht/ schietende seer geweldichlick upt haer Hoozdelick Casteel niet sonder onse schade.

Hier en tegen hebben de onse haer eensdeels achter by gelegene geberchten begeven/ eensdeels begonnen te begraven en hen voozt geduerich schieten wat bebjdt.

Die van Allagona siende de onse vedelijck wel begraven tegen het schieten van't Casteel/ hebben ses clepne metalē stucken/ (Valkenette genoemd) / boven op't geberchte geyzocht/ welck sy somtijts met houte bollē geladen hebben/ en d'onse seer beschadicht/ wāt sy seer bequaem voozt henlieden gheplantet waren. De onse zijn onder haer 10 oft 12 het geberchte op geclommen / dan t'samen sonder pet upt te rechten wederom gekeert upt ghesondert eene/ die inder Spaengiaerden handen gevallen/ ende seer wzedelijck bande selve in vier stucken verscheurt is.

Dese onmenselike wzeetheyt der vpyanden heeft de onse seer verbittert/ en t'selve op

Het Casteel Graciosa heeft base over.

Wander Does wert int Allagona na seer beschadicht.

Wander Does grijpt de Stadt Allagona aen ende werdt gequetst.

den about aen een ghehangen Spaengiaert veroorfaccat int werck te stellen.

Den H. Admirael bemerkende het groot teghen-weer syner vbanden heeft vijf metalen stucken van't ghewonnen Casteel doen af hzengen/ ende een Waterije geboden op te rechten/ om de Stadt met tegen schieten tot overgevinghe te dwingen.

Hier en teg en hebben die van Allagona, alle haer gheschut op de begonnen Waterije aenghesfelt/ soeckende hare vbanden door't geweldich schieten van het aenghevanghen werck af te dzyben.

Maer de onse hebben cloeckmoedighlick daer in volherdet/ ende de Waterije in cozten tijt opgemaect/ niet tegenstaende oock harer vele uyt de Stadt geschoten waren/ hebben oock den selven about noch drie metalen stucken daer in gestelt/ ende vijf ofte ses mael op de Stadt geschoten.

Den 28 Junij/ tegen den nacht zijn de 24 Daendelen 15 dick in slaghoorden ghesfelt/ en met den dageraet elck na sijn Leger-plaetse wederom veretrocken/ makende alle ghesreetschap om den selven dagh de Stadt aen te grijpen. De twee overige der 5 afghaelder stucken werden inder haest mede in de Waterije gebzacht/ en de vier op het Doordelich Casteel en het vijfde op de voozgemelde Dalckenetten aenghesfelt/ beginnende terstont van alle zijden geweldichlick te spelen.

Dese vier metalen stucken hebben geduerichlick opt Casteel gedondert/ en die van Allagona inder haest seer beschadicht/ die daer en tegen veel wolsacken en steen-tonnen boven opt Casteel geset hebben/ om also vooz het geweldich schieten wat bezijdt te zijn.

Van dit selve en heeft hen alleen niet gebaet/ maer veel meer beschadicht/ want soo wanneer een cloot inde steen-tonnen quam te geraken/ dede de selve geweldichlick om verre spzingen/ ende alle die daer ontrent ware dooden ende quetsen. Hier door is het Casteel vooz den middach heel schadeloos ghe worden/ ende de macht der vbanden gantscheliclyc verbrocken/ daerom heeft den H. Admirael terstont 4 Daendelen t'voozgemelde geberchte op gefonde/ om den vyant van sijn Dalckenette af te dzyben/ en de stadts poozte aen bzant gesteken/ om also Allagona gelycheliclyc te overballen. Maer die vander stad bemerkede haer upterste gebaer/ en den geweldigen aenloop harer vbanden/ hebben de selve met haer Doordelich Casteel verlaten/ vluchtende in sware/ en de onsen onbekenden geberchten/ met haer vrouwen ende kinderē/ met alle haer gelt ende kostelike juweelen/ ende alle t'gene sy mede crjgen conden.

Den H. Admirael/ vernemede het vluchten des vyants/ heeft metter haest twee leeders uyt eene der huypen kercken doē voozt hzengen/ welke eerste te cozt was/ is nochtans selve met de ander alder eerst ober de mueren in de Stadt geclommen/ ende cloeckmoedighlick van de sijne gevalcht geweest. Enige zijn terstont nae het verlaten Casteel toegheloopen/ alwaer sy 5 metalen stucken gebonden hebben. Dese hebben terstont des Conincks blagge daer af genomen/ ende een Princen Daendel laten op wapen.

Den vyant hadde een Wyne inde stadts poozte gelept/ welke/ so de onse vooz de mueren quamen/ van selven is aengegaen sonder

pemant merckelick te beschadigen: Hadden ooc hier ende daer veel busen-cruyt gestropt maer is van de onse selfs aengesteken.

Aldus is door Godes genadige hulpe/ de Hoofst-stadt aller Canarischer Eplanden/ Allagona, den 28 Junij/ den tweeden dagh harer belegeringhe/ des middaeghs van de 24 Daendelen der vereenichde Nederlanden gheweldichlick inghenomen/ zijnde met het Spaensch geschut beschoten/ ende met haer eygen leeders beclommen geweest.

Den Heer Admirael hebbede de sijne meest al binnen de Stadt/ heeft de selve op een ledige plaetse wederom 15 dick in slaghoorden geset/ alwaer hem de 4 uytgefonde Daendelen/ die langhs het geberchte in de Stadt ghetrocken waren/ zijn by gheromen mede hzengende eenen Blissingher/ dien sy uyt de gevangenisse gehaert hadden.

Met desen is den Heer Admirael bergeselschapt met sommige Capiteynen en Bevel-hebbers nae het gevanghen-huys van Allagona toe gegaen/ in welke hy 36 gevangenen gebonden/ die hy al t'samen terstont los gelaten heeft.

De Spaengiaerden hadden eenen Engelsman en Nederlander met haer int geberchte wegh geboert/ die alreede int hepligh huysken (so sy't noemen) geseten hadden/ ende ten vyere veroordeelt waren.

Op den avondt heeft alle het volck vande Bloete haer inde Stadt begheben/ ende de selve gelycheliclyc geplondert/ uptghenomen eenighe hupsen ende goederen/ die vanden Admirael beschreven waren.

Tegen den nacht zijn alle Capiteynen elc besonder met hare Daendelen in de Hupsen gelegert/ ende alomme op behooylike plaetsen secherpe wacht gheseldt/ want den vyant hem opt gheberchte menichmael quam vertoonen.

Den 29 Junij des morgens zijn sommige Boots-ghesellen roekelooselijc het geberchte op geclommen/ ende vanden vyant/ die de onwegghen ende andere gheleghentheden wel bekent waren/ verrascht ende meest al doot gheslaghen.

Tegen den avondt zijn drie hondert Mannen/ nae het Zuydelich Casteel van Allagona toegerocken/ maer het Spaensch garnisoen de onse gewaer werdende/ is inder haest verlopen/ en in het geberchte wegh gevlucht.

Op dat Casteel hebben de onse drie metalen stucken/ ende veel andere ammonitie gebonden/ ende een Cozpozaelschap Soldaten op gestelt/ om aldaer de wacht te houden.

Des nachts zijn de Spaengiaerden het geberchte bedecktelick aff ghecomen/ van welke onse upterste schiltwacht/ de Santinel perdu, verrascht werdt/ ende terstont doot geslagen.

Den laetsten Junij met den dageraet begonnen de onse alle gerooffde goederen des vyants/ alle wynen ende andere Coopmanschappen te scheep te doen.

Ontrent den middach zijn vijf Oversten der Spaengiaerden met een vyede vaenken by onse Schilt wachten gheromen/ ende by den Heer Admirael gebzacht/ ende den selven ghesproken hebbende/ terstont nae t'geberchte wederom gestiert. Desgelycken uyt sendingen harer Oversten/ heeft den vyant verschepdemael int werck gestelt/ om de gelegent

Die van Allagona verlaten hare Stadt ende vander stad bemerkede haer upterste gebaer/ en den geweldigen aenloop harer vbanden/ hebben de selve met haer Doordelich Casteel verlaten/ vluchtende in sware/ en de onsen onbekenden geberchten/ met haer vrouwen ende kinderē/ met alle haer gelt ende kostelike juweelen/ ende alle t'gene sy mede crjgen conden.

Verdoes inde Stadt sijnde doet die Diederik door zijn last.

De gevlucht te van Allagona sijn vanden verdoes nae de Stadt.

legentheyt onser saken te bespieden. Daerom heeft den Heer Admirael de selve nae der hant niet alleen niet willen te sprake comen/maer heeft ooc den 2 Julij metten Crommel doen omstaen/dat de schilt-wacht alle Spaengiaerden comende met vrede vaenkens terstont int geberchte soude weder senden.

Den 1 Julij is in de groote Kercke van Allagona een Hof-predicatie geschiet/by een der Dienaren vande Gherefozmeerde Kercke/in welke God de Heere/voorz de bereygen overwinningen/hertgrondelicken ghe-danckt is/en vpericlyck gebeden de selve dagelick te willē vermeerderē/tot sijner naemse eere en gelucksalige welstant sijner Kercke. Dese dagen heeft den H. Admirael 4 schepen in Zee gevonden/so om andere oorzaken als oock om haer geluck te proeven/ende eenige Spaensche Coop-vaerders te verwachten.

Den 2 Julij heeft den H. Admirael met de Crommel doen omstaen/dat niemant hen soude verhoorden bupen d'uytste schilt-wacht op't geberchte sonder bevel te treckē/aengesien het ongebonden uytloopen der soldaten/haer selven sommige in des vbandts handen ter doot gebracht hadde.

Nae de middach heeft eene onser Jachten onder het Eplant Forteventura een Spaensch visch-scheepken genomen/in't welke seven Spaengiaerden warē die terstont by den H. Admirael gebracht/en in de gevangnisse gestelt zyn. Dese avondt zyn de laetste goederen te scheep gedaen. En den 3 Julij metten dageraet hebben de onse alle kloeken/geschut ende achtergelaten ammonitie des vbandts begonnen aen boozt te hzengen/makende alle gereetschap om het Eplant Gran-Canaria metten eersten te verlaten/ende haer ander aenlagen int werck te stellen.

Den Heer Admirael niet tegenstaende de groote gevaerlichheyt en stercke der Bergē/in welke den vbandt was wegh geblucht/hadde nochtans boozt sijn vertreck boozgenomen den selve aen te vallen en haer alle hare wegh geboerde goederen te ontjagen. Daer toe hebben de 1 Julij des morgens 2000 mannen haer na den vbandt begebē/en geweldichlijck op hem aengerest. Maer de selve is naē weynich gebedchts/dieper int geberchte in sijn donckere schuypholē en onbekēde speloukē wegh geblucht/en d'onse zyn/sonder yet uyt te rechten wederom gekeert/achterlatende omtrent de 70 mannen.

Den 4 Julij heeft den Heer Admirael de stadt Allagona met alle haer omliggēde bupen Clooster/Kercken ende behuysingē aen bzant doen steken/alle ingenomen Casteelen laten springen/ende is met alle sijn volck in goede slagh-orden de Stadt uyt getrocken/ende wederom aen boozt gebaren.

Soō haest de onse Allagona verlatē hadde/is den vbandt metter haest wederom daer in getrocken/om den geweldigen bzant eenichsins te blusschen/vertoonden oock haer somtijts met clepne hooopen/ter wijlen de onse vast aen boozt boeten/niet derbende nochtans de sloepen opt genaken.

Den 5/6/ende 7 Julij heeft de Blote in de Habē van groot Canarien op de reede stil gelegen/soo om de geduyzige teghenwinden ende ander beletselen/als oock om de 4 uytgefonden schepen in te wachten.

Daer en tusschen heeft den Heer Admirael

de Blote neerstichlijck ooversien ende eenige nieuwe Oversten in der dooden plaetse gecoren. Oock alle Bevelhebberē by hem ontboden/ende van de gelegentheyt der ander Canarischer Eplanden ondervzaeght.

De onse hebben eene harer schepen (twelc dooz't gheweldich schieten uyt het Casteel Graciosa in d'eerste aencomen der Blote heel schadeloos was geworden) aen bzant gesteken/nae dat den Capiteyn met alle sijn volc en goederen in de Barckē was overgegaen/welcke d'onse op de reede daer gecregen hadden. Dese dagen zyn eenige Spaengiaerden verscheyden mael met een vrede vaentgen op den Oever gecomen. Dese zyn met een sloepe by den Admirael gebracht/ende wederom aen lant geset/nae dat sy sommige gevangen gelost hadden.

Den 8 Julij/des morgens is de Blote wederom t'sepel ghegaen/langs de Custen van groot Canaria/en omtrent den Noozdelicken hoeck/de vier uytgefonden schepen ontmoet. Dese de Blote gewaer werdende/hebben haer Anckers aen boozt gelowden/en zyn te samen met de selve boozts gelooopen.

Tegen den about is den wint heel op gesteken/waer dooz de Blote harē behoozliche loop is belet/en na den Zuyt-Westen hoeck vā groot Canariē is verballen/en aldaer int gesichte van Tenerifa gelijckelick geanchert.

Den 9 Julij/hebben alle de sloepen aen lant geweest/ende de Blote met versch water overbloedichlijck versien/sonder eenighe Spaengiaerden te vernemen.

Den 10 Julij/is de Blote wederom t'sepel gegaen met eenen Noozdt-Oosten wint/die inder haest wederom gestilt is.

Den 11 Julij des morgens/ist wederom wat opgekōelt/dan onder Tenerifa heel stil geworden ende ongestadich/waer dooz de Blote zeer verstroyt wert/ende alle behoozlichen loop ende wint benomen/gedwongen zijnde over de twaelfmaels in een eet-mael te verhasen.

Den 12 Julij is den wint gestadiger geworden/ende de verstroyde Blote heeft haer loop nae Gomera gelijckelick toegeset.

Gomera is het cleynste onder alle Canarische Eplanden/hebbende ten Zuydt-Oosten een tamelick Stedeken/met een Casteel op den Zee-kant/redelick gesterckt.

Op den avondt heeft een groot deel der Blote het Eplant beginnen te genaken/ende onder de selve den onder-Admirael van de witte vlagge/Ian Gerbrantsz. die tegen den nacht met 2 ander Schepen dicht onder het Stedeken henen geseylt is/maer die van Gomera hebben terstont op hem begonnen te schieten/ende den onder Admirael is inder haest een stuck weeghs boozt gelooopen/en heeft met alle de schepen die by hem waren/het Ancker uytgewoopen/om het meestendeel der Blote/zijnde noch verre inde lye/tusschē Tenerifa ende Gomera, in te wachten.

Den 13 Julij boozt den middach is de heele Blote by den anderen gecomen en t'samen nae Gomera toegelooopen/ende om den hoeck van een Dalepe/leggende N. P. O. van het Stedeken gelijckelijck geanchert.

Den Heer admirael heeft terstont alle Bevelhebberē aen sijn boozt ontboden/om Crjchf-raet te houden/ende de selve van alle behoozliche saken te onderrechten.

Dander
Does ver-
laet Cana-
rien.

Beschij-
ving van
Gomera.

Dander
Does soect
de gebluchte
int geberchte
te aē te balt
sen/ende
stecke de
stadt in
bzant.

Hier

Somera in
genomen.

Hier op zijn terstont 4 Vaendelen Soldaten afgeveerdicht / ende in de Dalepe aen Landt geset / om van achteren nae het stedeken te trecken / ende den vbandt het vluchten int geberchte af te snijden.

Daer nae is de Blote boozt gheloopt tot boozt het stedekē / op twelcke sy terstont eenige stucken hebben afgeschoten / doch sonder eenige tegenstandt te vinden.

Hier op heeft den Heer Admirael terstont ses Vaendelen aen landt doen setten / die sonder eenich tegē-weer in het Stedeken en Casteel zijn ingetrocken. Want den vbandt de geheele Blote gewaer werdende / is oock gelijk die van Allagona, met wijf en kinderen / ende alle costelike goederen / int gheberchte wegh geblucht / hebbende haer clocken / geschut / wijnen ende andere sware goederen en roopmanschappen / hier ende daer inde Cozen velden meestendeel begraven.

De 4 boozghemelde Vaendelen siende het vluchten des vbandts / hebben eenen hoop soldaten boozt upt gesonden / om hen den wegh te ondergaen / ende de gebluchte goederen te ontjagen: Maer de Spaengiaerde dese vernemende / hebben haer inde diepe schuyl-holē ende speloncken verstecken / en de selve in een Dalepe ghelijckelick omringt.

Dan de onse bemerkende haer van allen zijden beset / hebben hen cloeckelick geweert / ende vele der vbanden omgebracht / ende zijn ten laetsten nae een wyeet gevecht doorgeslagen / ende van t'ghebaerlijck gheberchte nae het Stedeken afgetrocken / verlopen hebbende tusschen de 70 ende 80 Mannen / ende onder de selve 2 Lieutenanten / dappere ende byzome Helden / welcker eene meer dan 50 stekken in het lijf ontfangen hadde.

De verbozzen
gen goederen
der vbanden
ghewonden.

Na den middagh / heeft den Heer Admirael alle behoorlike plaetsen met scherpe Macht wel beset / ende de sijne de velden geboden om te graben / in welcke sy noch de selven avontt vele pyppen met wijn ghewonden hebben.

Op den selven nacht hebben de onse eenen Spaegiaert gevangen gecregen / en na t'bevel vanden Heer Admirael den geweldigen Proboost overgelevert / om hem des anderen daegs de verbozzen goederen des vbandts te doe aen wijfen. Maer de selve is ter midder nacht / door de onachtsame sorgeloosheyt sijnner bewaerders / ontcomen / ende by den vbandt int geberchte wegh geblucht.

Den 14 Julij des mozghens / hebben de sloepen alle de ghewonden goederen des vbandts aen boozt gebzacht / ende nae den middach zijn noch drie kloeken inde Cozen velden opgegraven.

Den 15 Julij des mozgens / zijn eenige van onse (loopende met haer 10 oft 12 moes-koppin in t'gheberchte) van den vbandt beset / ende meest al doot geslagen.

Desen dagh heeft den Heer Admirael een alghemeyne monsteringe gehouden / ende de ongedubbelde Schepen / die na de vereenichde Nederlanden souden wederkeeren / hebbē hare oberige lijftocht / ammonitie en Soldaten aen d'andere begonnen over te geven / en daer en tegen hare siecken ende gequetsten te ontfangen / makende alle boozberepingē om de tijdinge van sodanige overwinningen en de vuchten der selver / de geroofde goederen des vbandts in haer Vaderlant te brengen.

Na den Middagh hebben de onse twee groote copere stucken gheschuts gebonden / d'ene lang zijnde ontret de seventhiē d'half / ende d'ander ontrent de veerthien voeten.

Den 16 Julij nae den Middagh quam den vbandt hem verscheyden mael vertoonē / verwijrende d'onse haer boozverhaelde nederlaege in de Dalepe / ende schamperlijck toeropenende datse haer achtergelaten musquetten souden weder halen.

Hier op werden van den Heer Admirael veel Soldaten ende Boosf-gesellen aen landt geset / om des anderen daeghs met de coelte den vbandt geweldichlick aen te ballē. Maer des nachts is eenen gheweldigen storm opgeresen / waer door de Blote die seer dicht op een lagh / wel soude in groot gebaer vā schipbzekingē gecomen hebben / en waren sommige schepen t'Zeewaert niet ingeloopt / ende aldaer wederom geanchert.

Hier door wert den boozghenomen aenval belettet / en oock misschien het toecomen de ongheluck / dat de onse wel mochten overvallen hebben / soo sy haer inde sware en onbekende geberchten ende inde wonderlicke steen-rotsen ende speloncken / int midden des vbandts / begeben hadden.

Den 17 Julij werden 300 Mannen inde boozghemelde Dalepe gesonden / om den vbandt te besoecken: maer aenghesien de selve hem nerges nu vertoonde / zijn sonder pet upt te rechten / wederom ghekeert / medebzenghen een cleyn metalen stucken / met twee tonnen buffen-crupt / die sy aldaer hadden op gegraven.

Den 18 Julij zijn alle de gebonden goederen des vbandts boozts aen boozt gebzacht / ende de gedubbelde schepen / die de aensticht op de verre geleghen Landen / des Spaenschen Conincks souden int werck stellen / met Canarische wijnen / na t'berepssche der langduyziger repse / wel versien.

Den 19 Julij heeft den Heer Admirael het Stedeken met alle de onliggende Cloosters ende huyzen in brandt ghesteken / ende het Eplandt berlaten / varende met alle sijn volc aen boozt / waer op in alder haest de Spaengiaerden upt haer hollen nae het Stedeken zijn toegeloopt / om den vbandt eenichsins te blusschen / gelijk in groot Canarien te bozen geschiet was.

Den 20 Julij heeft de Blote onder Gomera op de reede stil gelegen / ontfanghende in alles goede order ende bevel van den Heer Admirael / die alle Bevelhebberē by hem ontboden heeft / van haren getrouwen dienst grootelick bedanckt / ende tot volherdinge in het goede ernstelick vermaent heeft.

Den 21 Julij heeft den Heer Admirael wederom alle de Bevelhebberē by hem ontboden / en van de gene die nae de vereenichde Nederlanden souden wederkeeren / beleefdelick sijn afschept genomen / makende Ian Gerbrantsz. tot haren Obersten ende Admirael / ende gebiedende den selven in alles na te volghen / ende ghewillighe gehoorsaemheyt te bewijfen.

Daer nae is de Blote vanden anderen gescheyden / ende met eenen Boozdelicken wint t'sepl ghegaen.

Den Heer Admirael vander Does, met 36 schepen loopende 3. 3. w. henen / nae de West-Indische Coninckrijcken / ende Ian Gerbrantsz.

Somera in
brant gesteken
en des
laten.

Gerbrantsz. Oost henen by den wint/ met 35 schepen nae de Vereenichde Nederlanden.

Den H. Admirael Jan Gerbrantsz heeft sijn 35 schepen tot den 24 Julij by een gehouden/ die nae der hant dooz de langhduprige tegen-winden/ stormen/ ende andere voozballende oorzaken alrijt van den anderen zijn verbept en verstroyt geweest/ nemende hare loop verscheydelick onder vele Admiraelschappen/ elck soeckende op het spoedichste in de Vereenichde Nederlanden te geraecken.

Eene deser Admiraelschappen/ sterck zijnde 16 schepen/ onder haren Admirael Frederick Arendsz. hebben den 28 Augusti op 36. grad. 12. minuten by Noord den Middellinie/ twee Spaensche scheepkens/ seplende vā Capo Blanco op VVolvis, in de Condaet ontmoetet/ ende sonder eenighe teghenstant ingenomen. Op dese schepen waren 47 mannen/ (en onder de selve een Spaensche Coopman) 47 musquetten/ 4 lepel-stucken: zijnde geladen met 60000 dzooge Hapen/ weerdich zijnde (soo sy sepden) 60000 Ducaten/ 4 tonnen met traen ende Arabische gomme/ ende twee dupsent/ een hondert ende veertich eukle Kealen in ghelde.

Dese 35 Schepen/ die vanden Admirael vander Does naer huys gefonden waren/ zijn al r'samen omtrent den 8/9/ ende 10 September in verscheyden Havenen der Vereenichde Nederlanden aengecomen/ ende met groote blijshap des gemeynen Vaderlants outfanghen.

Maer den Generael vander Does, met sijn 36 schepen/ is geseylt nae de kusten van Africa ende Guinea, langs de Eplandē van Capo Verde, ende soo tot S. Thome, een Eplant onder de Linie Equinoctiael ghelegen/ alwaer sy oock met geweld gelant/ sijn maer het volck was daer in ooc met haer beste goederen ghevlucht int gheberchte/ die sy oock sochten veel rantsens afte dzingen: namen oock de Casteelen in met appzochen ende begravingen te maken/ die sy in dese Nederlandtsche Oozlogen geleert hebben. Daer na sijn die van het geberchte wel seven dupsent sterck af gecomen/ om de Hollanders te slaen ende te overballen/ maer den Generael vander Does, heeftse gheweldelicken te rugge gedreben/ nalatende veel dooden. Ten lesten soo is het Eplandē ende de Stadt Pavaolan, met de stercken gheheel geplondert/ ende den buyt inde schepen gebzacht/ zijnde by de hondert metalen stucken geschuts/ 9000 kisten met S. Thomas byzyn Supcker/ omtrent 14 hondert Oliphants tanden/ veel Kalimez Lijnwaet/ Catoen en andere Waeren uyt de Indische schepen/ die daer gebleven waren/ oock mede groote sommen van gelde.

Maer also sy nu lange op de Zee en in dese repten besich hadden geweest/ en dat die locht onse lieden ongesont ende seer pestilentiael was/ en dat daer by het volck hun quaelick in die heete locht conden goubeneren/ met eten/ dzincken ende hun te wachten vande vuchten des Landts/ soo is daer een sieckte ofte coztse Calentura, anders la Madorca daer geheeten/ onder haer gecomen/ die daer ghemeynlick het volck van Europa, daer comende/ overbalt: eenighe smolt het vet van haer lichaem als gesmolten botter in haren buyck liggende/ het welke sy bevonden by eenige die sy open gesneden hebben.

Dan dese sieckte is aldaer/ ende meest op de Zee inde schepen int wederkeeren seer veel volck gestorven/ onder andere mede den Generael Ioncker Pieter vander Does, daer dese Blote/ oock de Vereenichde Landē/ veel aen verlozen/ zijnde ee cloeck/ vroom ende sterck/ Man/ seer ervaren in Crjchshandel/ ende oock in Schip-baerts saken: sijn volck hebben hem int Eplant in een huys begraben/ wel diep inden gront/ ende daer na dat huys met meer andere verbzant/ om datmen sijn lichaem niet wel soude comen vinden om op te graben. Daer is oock gestorven sijn Neve Georgius vander Does, een sone vanden geleerden Heere Ioncker Jan vander Does, Heere van Noordwijck/ mede een seer geleert en ervaren jonghman: voozts oock veel Capiteynen/ soo van't Crjchsvolck/ als Zeevolck/ tot vijftien toe/ ende wel omtrent 12 hondert/ so Crjchsvolck als schipvolck. Na dese sterfte heeft Capiteyn Cornelis Leynlen t'opperste gebiet/ oft Generaelschap over de Blote aengenome/ ende t'goet al te schepe gedaen hebbende/ mette gevange Gouverneur/ Don Francisco de Meneses, so is hy nae huys t'seple gegaen/ sendende noch seven van sijne beste schepen met een Jacht/ wel gemant en versic van alle nootduyt/ onder de Capiteynen/ Harman, Broer ende meer andere/ om op de Custen van Brasiliē te varen/ nae de instructie haer mede gegeven.

De Admirael Cornelis Leynlen mede sieck zijnde/ is met de reste vande schepen in Februaryario 1600 t'huys ghecomen/ metten buyt ende veel ghevanghenen/ seer onsterck van volck/ ende die noch seer sieck en swack/ soo datter uyt swackheyt eenige schepen in Brazilijck/ ander in Engeland/ oock een in Ylandt verstraken: onder ander een seer swack by gebreck van een goeden Pilot/ voer tot Sluys inne/ by mistich weder/ alwaer sy vooz goeden prijs aengeslagen werden/ in hebbende eenich gelt/ ende vier oft vijf hondert kisten Supcker.

De voozseyde seven schepen onder Harman voere nae Brasiliē/ alwaer sy ooc goeden buyt van Supcker cregen/ ende humen vbandt seer groote schade aendede: comende ten naesten jaere 1601 metten buyt thups.

Dan dese Blote was groote hope van yet notabels uyt te rechen/ dan sy misten: Cerside Spaensche Blote vā Cales nae West-Indien varende/ daer nae succedeerden veel dinghen niet nae den voozslach/ en werden voozder vande sieckten overballen/ om dat sy dooz contrarie winden/ soo lange op die heete Custen moesten liggen: sy hebben meerder schaden haerder vpaiden Landen aengedaē/ dan selven profijt: dan sy hebben den Coninc van Spaengien op groote oncoften gejaecht/ reputatie gewonnen ende achterdencken ghemaeckt/ als dat Spaengien sulcke stooten meer te verwachten heeft/ ende dat niet sonder perijckel van eenmael hun ghelt-Blote te verliefen.

Dit is dan/ soo veel aengaet de voozneemste geschiedenissen deser Blote/ in welke/ so pemaent acumerckt de cloecke Zee-baert der Suerlieden/ de wijse beleydinge/ en t'cloeckmoedich uytvoeren der aenflagē der Crjchsv. Obersten ende gemeene Soldaten/ hoe en sal hy hem niet verwonderen: maer in sonderheyt sijn ooghen slaende op de grootte der

Den Generael vander Does met veel andere sterben op te Zee.

De Admirael Cornelis Leynlen brengt de Blote thups.

Den Generael vander Does niet en plondert het Eplant van Sint. Thome.

Sommier
berhael van
gene dese
Blote we-
der vare is.

vercreghen overwinningen ende gewichtic-
heyt der saken/ die van dese zijn uptgevoert:
wiens geruchte alleen de Spaensche wzeet-
heyt tegen ons aenghehouden scheep-
volck heeft gematicht/ die den Hooghmoedighen
vpandt binnen sijn epggen Palen als ghe-
dreycht heeft/ en de wonderlike macht deser
Nederlande vooz de Corouma gethoont/ die
de toecomende Bloote / met de welke den
Spaenschen Coninck/ niet alleē dese Vere-
nichde Nederlanden/maer oock geheel Euro-
pa meynde te doen t' sidderē ende beben/ bin-
nen haer epggen haben besocht heeft/ ende
tusschen soo vele Spaensche Steden ende
Casteelen genoegsaem tot den slaghe uptge-
roepē. Die daer en hovē de machtichste aller
Canarischer Eplandē groot Canariē/ wiens
inneminghe de overleden Spaensche Conin-
ghen soo vele tonnen gouts ende wel geoes-
fende Soldaten ghecost heeft/ lichtelick heeft
overrumpelt/ t'welcke den wijdt-beroemden
Zee-Ridder / Sire Franciscus Draeck, over
eenige jaeren niet en vermochte met sooda-
nige macht/ met welke hy nochtans by na
alle de West-Indische Zee-steden en sterck-
ten heeft inghenomen / ende die gheheele
Spaensche werelt in roere gestelt. Wie sou-
de opt gheloost hebben dat de Hoost-stadt
aller Canarischer Eplanden/ Allagona, soo

lichtelick/ jae het Eplandt Gomera, sonder
eenige tegenstant/ van de Vereenichde Ne-
derlanden soo souden overwommen worden/
hare Garnisonen eens deels gebangen ende
omgebzacht? En is het niet een groote sa-
ke/ dat het Eplant Gran-Canaria en Gomera
heel is verwoest? hare Steden/ sterckten/
Casteelen ende wooninghen met den vperē
verbzant? alle haer geschut/ ammonitie/ ende
soo vele Spaensche coopmanschappen ende
goederen wegh gevoert? Jae soo vele arme
ende onnoofele ghebangingen upt de bloedig-
ghe tanden ontrucket? Laet nu den Spaen-
schen Coninck onse Coopvaerders aenhou-
den/ het scheep-
volck moorden ende bzand-
den/ ende hem laten inbeelden dese Landen
van hare macht ontbloodt te hebben / die
hy nu in sijn epgen Coninckrijck heeft ma-
ghen aenschouwen/ welke hem de Canari-
scher Eplanden vooz soo veel jaren onnut en
onvuchtbaer gemaeckt heeft. Ende welke
de gemeyne middelen onses Vaderlants met
de gewonnen goederen heeft vermeerderd/ en
het onlijdelicke onrecht soo geluckelick heeft
gewozen/ ende noch vromelick daer in vol-
herdet. God geve de selve Landē goede vooz-
spoet/ ende segene haer andere aenlagen tot
sijns Naems eere/ en gelucksalige welvaert
vanden inwoonderen deser Nederlanden.

Inneminghe ende veroveringhe der Stadt DEVTECHVM ende het Casteel van SCHVY- LENBURGH inden laere 1599.

Deutechum
ende Schu-
lenburgh by
Willem van
Nassau
veroveret
den 27 Au-
gust.

O Vermits des Admirants Leger
nu meest in Zabant lagh/ soo
heeft de Prince Mauritz dese ge-
legentheyt/ als een voozrich-
tich cloeck en Crijch-man waer
genomen/ ende sijnen Cousijn Graef Willem
van Nassau, Gouverneur in Driestant/ upt-
ghesonden met 10 Banen Ruyteren ende 24
Daendelen Doet-knechten: met bevel omme
noch 26 Daendelen/ upt verscheppen plaet-
sen te lichten/ t'samen makende 50 Daende-
len Soldaten met geschut ende gereetschap-
pe ende andere dinghen tot belegghen van
een Stadtnoodich zijnde: dat hy sijn uytterste
blijdt soude aenwendē om de stadt van Deu-
techum (wesende een cleyn stedeken/ gelegen
in het Hartochdom van Gelder/ opte oude
Iffel een mijle van Doelburgh) den vpandt
weder af te nemen die de selve inden Jaere
1598 dooz den Admirant van Arragon had-
de verrast ende met accort ingenomen. Sijn
Genade Graef Willem als een vlijtich ende
cloeck Crijch-man is in aller haest naer de
stadt getrocken ende daer vooz gecomen op
ten 24 Augusti: den 25 begon hy sijn begrā-
vingen te maecken: Den 26 plante hy twee
stukken geschut/ en daer nae noch een/ en be-
gon die stadt dapper te beschieten/ dies die

van binnen bezeeft zijnde op de eerste som-
matie versochten te parlementeren/ gelijk
terstont gheschiede/ ende accordeerden daer
upt te trecken: t'welck sy deden op den 27
Augusti met 4 Daendelen/ daer van Gou-
verneur was/ Don Iuigo de Oraola, die oock
t'gebiedt hadde vant t' Casteel van Schuy-
lenburgh, t'welck hy mede overgas aēde Ho.
Mo. Heeren Staten ende sijn Excellentie.
Daerom hy de comste vanden Hooghduyt-
schen Leger (Daermen van spack) ende tot
dit sijn belegghet het Garnison daer upt ende
by hem ontbodē hadde/ upt vzeese dat sy geē
goet appointment ende Conbop andersins
souden vercregen hebben.

Dese twee plaetsen alsoo gherupmt/ en in-
genomē wesende/ waren de vereenichde Ne-
derlanden weder allomme tot den Rijn toe
bezijnt. En sijn Excellentie heeft in Deutechum
garnison gelepdt en verseeckert tot dienste
deser Landen. De stadt veroveret zijnde heeft
men daer inne bevonden te wesen 52 tonnen
Buspoeder/ en andere ammonitie van Ooz-
loghen. Sijn Genade Graef Willem Lode-
wijck dit werck uptgerecht hebbende/ zijn de
Soldaten omtrent den 29 Augusti wederom-
me by sijn Excellentie in het Leger gecomen
aende Schanse vande Doorn.

Inne-

